

Deu anys de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona a Reus

Cap a la meitat dels anys setanta, la Universitat de Barcelona, en relació a la Facultat de Medicina del carrer de Casanova i motivada essencialment per la gran demanda social de realitzar estudis en aquest ensenyament amb la massificació consegüent indesitjable, opta, entre les diverses alternatives de política de centres que podien semblar raonables en aquell moment, per la creació de les anomenades Delegacions o Extensions de la Facultat de Medicina de Barcelona, i les situa a Mataró, Lleida i Tarragona.

Avui solament persisteixen les dues últimes, si bé en el cas del nostre centre, després d'iniciar l'any 1977 d'una manera molt precària els primers cursos en locals de la Universitat Laboral, i més tard, en una escola de Formació Professional de Reus, va disposar finalment d'un centre propi, petit, però operatiu en l'etapa inicial. Aquest fet va marcar l'inici del període de consolidació, el qual ja considerem finalitzat, i va ser possible, entre altres raons, per una iniciativa sorgida de la societat reusenca en un exemple nítid del que hauria de ser la vinculació societat-universitat, el qual es va concretar en l'entitat Estudis Universitaris Baix Camp, que realitzà la compra de l'edifici del carrer de Sant Llorenç 21, seu avui de la Facultat.

Dic Facultat de Medicina de Reus i ja no Delegació de la Facultat de Medicina de Barcelona perquè malgrat que s'ha de completar d'aquí a pocs temps el procediment en relació a la creació de Centres en el *Consejo de Universidades del Ministerio de Educación y Ciencia*, la Universitat de Barcelona, fent ús de la seva autonomia, considera, en els seus Estatuts, el Centre de Reus com una Facultat de Medicina a tots els efectes, sense dependència de la Facultat de Barcelona.

La Facultat forma part avui de la setena Divisió de la

Universitat de Barcelona, (Divisió heterogènia constituïda, en qualsevol cas, per criteris territorials més que acadèmics o científics) junt amb la Facultat de Filosofia i Lletres, la Facultat de Ciències Químiques, l'Escola de Formació de Professorat i l'Escola d'Enologia situades a Tarragona, i l'Escola de Ciències Empresarials situada a Reus. La Divisió dels Centres Universitaris del Camp de Tarragona és, sens dubte, l'embrió d'una nova Universitat del mitjorn de Catalunya que podria arribar a ser una realitat en relació a la política universitària de la Generalitat.

A la Facultat de Medicina, la docència i la recerca s'organitzen en una estructura departamental, sent els dos Departaments adscrits el de Ciències Mèdiques Bàsiques i el de Medicina i Cirurgia. Des del punt de vista de la docència, el primer engloba, a grans trets, les matèries o assignatures dels tres primers cursos (primer cicle), mentre que el segon reuneix les matèries fetes en els cursos quart, cinquè i sisè amb el període de pràctiques inclòs (segon cicle).

La compleció d'aquests sis cursos permet l'obtenció del títol de llicenciat en Medicina i Cirurgia i l'exercici de la professió. En els departaments de la Facultat també es possibilita el desenvolupament d'estudis de doctorat (tercer cicle) consistent en un programa de doctorat de dos anys més de durada i la realització final d'un treball d'investigació original (tesi del doctorat) que permet l'obtenció del títol de doctor en Medicina i Cirurgia. En la breu història de la Facultat han sortit ja cinc promocions de llicenciats (uns 250 metges) i han obtingut el títol de doctor 20 llicenciats.

Enguany, finalitzen els estudis la sisena promoció d'alumnes formats a la Facultat, i malgrat que no és gens fàcil dins l'àmbit de l'Estat espanyol l'inici de la vida

professional per als llicenciats de Medicina, els nostres alumnes no tenen cap desavantatge específic de partida pel que fa als llicenciats formats en altres llocs. En els últims anys, la nostra Facultat ha estat la tercera de l'Estat espanyol en percentatge d'alumnes presentats que aproven l'extremadament dur examen estatal per a metges interns i residents (MIR), el qual permet realitzar durant diversos anys més a hospitals reconeguts els estudis pràctics per a l'obtenció d'una especialitat mèdica. Així, l'esforç conjunt de professors, personal d'administració i serveis i alumnes ha permès superar amb eficàcia dificultats inicials molt serioses per l'escassa planificació i els pocs recursos. No és aliè a la voluntat de superació que es viu a la Facultat, que les 600 persones que hi conviuen cada any gaudeixen en general d'unes relacions personals cordials i d'estretes possibilitats per l'escala humana d'un lloc no massificat.

Des del punt de vista de la investigació biomèdica, les unitats de recerca dels Departaments han superat, en molts casos amb voluntarisme, dificultats pressupostàries inicials i una important dificultat estructural a causa de la baixa massa crítica en el nombre d'investigadors en cadascun dels camps. Encara que aquestes i altres dificultats no s'han resolt completament, la Facultat i els seus investigadors són reconeguts internacionalment per les publicacions generades en temes de toxicologia experimental, farmacologia, colesterol i lipoproteïnes, desenvolupament embrionari i camps magnètics, organització del sistema nerviós, creixement i nutrició humans, i micologia entre d'altres. Els projectes d'investigació en aquestes matèries reben avui un finançament continuat per part d'organismes promotors de la recerca com la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT) de la Generalitat, el *Fondo de Investigaciones Sanitarias de la Seguridad*

Social (FISSS), la *Dirección General de Investigación Científica y Técnica (DGICYT)* del *Ministerio de Educación y Ciencia*, la pròpia Universitat de Barcelona, i també alguns petits ajuts de la Diputació de Tarragona i d'entitats privades. El finançament de projectes concrets de recerca ha permès dotar els nostres laboratoris d'eines instrumentals potents com microscòpia electrònica, espectrofotometria d'absorció atòmica, laboratori d'isòtops radioactius etc. Pel que fa al futur immediat, la Facultat de Medicina té clar per on ha d'anar dirigit el seu desenvolupament i millora: s'ha de concretar la institucionalització definitiva del Centre dins l'àmbit del Ministeri, també ben aviat tindrà lloc l'ampliació de l'espai físic -essencialment laboratoris- del Centre dintre el Pla d'inversions Plurianual de la Universitat de Barcelona, conjuntament amb la construcció de l'edifici de l'Escola de Ciències Empresarials. Cal realitzar aviat convenis adients amb els hospitals i altres centres sanitaris de l'àrea, i consolidar i, més tard, ampliar la plantilla de professorat. També és un repte a curt termini la planificació i l'organització d'altres ensenyament amb la finalitat d'incrementar l'oferta docent universitària dintre el context de les ciències de la salut. Per finalitzar aquest esbós de la realitat de la Facultat, he de dir que és important per a una ciutat, des dels punts de vista cultural, social i econòmic, allotjar una Facultat de Medicina competitiva, però també ho és per a una institució universitària formar part de l'entorn d'una ciutat capdavantera d'iniciatives en tots els terrenys. En aquest sentit, tots plegats, ciutadans i universitaris, hauríem de buscar solucions imaginatives a fi i efecte de millorar les formes de col·laboració i coneixement mutu.

JOSEP MARIA TOMÀS I FERRÉ

DEGÀ DE
LA FACULTAT DE MEDICINA